

GRADUAAT IN DE JURIDISCH- ADMINISTRATIEVE ONDERSTEUNING

SAMENWERKINGSVERBAND TRACK 5 KEMPEN

TOETS NIEUWE GRADUAATSOPLEIDING • ADVIESRAPPORT

18 APRIL 2019





Inhoud

1	Samenvattend advies van de visitatiecommissie.....	4
2	Rapportage van de bevindingen en overwegingen	6
2.1	Generieke kwaliteitswaarborg 1: beoogd eindniveau	6
2.2	Generieke kwaliteitswaarborg 2: onderwijsleeromgeving	7
2.3	Generieke kwaliteitswaarborg 3: te realiseren eindniveau	10
2.4	Generieke kwaliteitswaarborg 4: opzet en organisatie van de interne kwaliteitszorg	11
2.5	Eindoordeel.....	13
3	Beoordelingsproces	14
4	Overzicht oordelen	15
	Bijlage 1: Basisgegevens over de opleiding.....	16
	Bijlage 2: Domeinspecifieke leerresultaten (DLR).....	17
	Bijlage 3: Samenstelling visitatiecommissie.....	18
	Bijlage 4: Overzicht van de bestudeerde documenten	19
	Bijlage 5: Lijst met afkortingen	20

1 Samenvattend advies van de visitatiecommissie

De NVAO heeft de domeinspecifieke leerresultaten van de nieuwe opleiding Graduaat in de juridisch-administratieve ondersteuning gevalideerd op 18 februari 2019.

De visitatiecommissie (hierna: commissie) stelt vast dat het beoogd eindniveau van de opleiding, zoals beschreven in het informatiedossier, overeenstemt met de domeinspecifieke leerresultaten die voor niveau 5 zijn vastgesteld. De commissie meent echter op grond van het toelichtend gesprek dat het profiel nog onvoldoende helder is. De informatie uit het dossier is niet altijd in overeenstemming met wat de gesprekspartners naar voren brachten, bijvoorbeeld wat betreft de invulling van het beoogde werkveld. Ook het onderscheid met niveau 6 is de commissie onvoldoende helder geworden. De commissie heeft de indruk dat de nieuwe graduaatsopleiding teveel vanuit het profiel van de huidige HBO5-opleiding rechtspraktijk is ingevuld.

Hetzelfde geldt voor de uitwerking van het curriculum en de leeromgeving. Het onderwijsprogramma is gebaseerd op het didactische model van Thomas More (4C/ID), dat een sterk concept is. De uitwerking van de modules in de ECTS-fiches is daarmee echter niet in overeenstemming. Ook ziet de commissie de administratieve, communicatieve en andere niet strikt juridische inhouden niet goed terug in de modules. De omvang van het werkplekieren voldoet volgens het dossier aan de vastgestelde norm van minimaal 1/3 van het aantal studiepunten. De commissie kan op basis van de beschikbare ECTS-fiches en het gesprek niet beoordelen of de veelbelovende didactiek van *cognitive apprenticeship* in de praktijk voldoende tot uiting zal komen. Simulaties die in de eerste fase van de opleiding ingezet worden, dienen heel goed te zijn om als werkplekieren te kunnen gelden. De opleiding wordt gedragen door betrokken lectoren met ervaring in de huidige HBO5-opleiding rechtspraktijk.

Het systeem van toetsing zit volgens het informatiedossier goed in elkaar en is gebaseerd op een expliciete visie van toetsen als leren zoals op hogeschoolniveau uitgewerkt. Er wordt getoetst volgens de principes van *constructive alignment* en de mix van evaluatievormen staat in functie van competentiegerichtheid en geïntegreerd toetsen. Er is aandacht voor toenemende autonomie van de student. In het digitale portfolio dat studenten opbouwen, laten ze hun ontwikkeling zien. Het werkveld wordt betrokken bij de uitwerking van indicatoren om de studenten op de werkplek te beoordelen.

De kwaliteitszorg van de graduaatsopleiding volgt de systematiek van Thomas More. Studenten, lectoren en externe stakeholders zijn daarbij actief betrokken.

De commissie die de aanvraag van het samenwerkingsverband Track 5 Kempen voor de opleiding Graduaat in de juridisch-administratieve ondersteuning heeft beoordeeld, brengt een negatief advies uit aan de NVAO. Zij baseert haar oordeel op het informatiedossier en het toelichtend gesprek.

Met het oog op de verdere ontwikkeling van de nieuwe opleiding, formuleert de commissie de volgende aanbevelingen.

De commissie beveelt de opleiding aan:

- Stel een duidelijk eigen profiel op, gebaseerd op de domeinspecifieke leerresultaten en gekoppeld aan de onderwijsvisie van Thomas More;
- Breng de diversiteit van enerzijds het werkveld en anderzijds van de studentenpopulatie beter in beeld;
- Zorg voor een degelijke aftoetsing van de beoogde leerresultaten bij het werkveld door een systematische werking van de adviesraad en een meer diverse vertegenwoordiging van het werkveld daarin;

- Vertaal het didactische model duidelijker in de modules, zodat de thematische opbouw beter tot uitdrukking komt en de gradatie 'proeven-verkennen-verdiepen-startende professional' zichtbaar wordt doorheen de opleidingsonderdelen;
- Geef ook de niet-juridische aspecten, zoals *soft skills* en administratieve vaardigheden, voldoende aandacht in het programma;
- Breng het instroomniveau van de talenkennis (Nederlands, Engels, Frans) aan het begin van de opleiding in beeld en bepaal op basis daarvan hoeveel ondersteuning een student nodig heeft;
- Zorg voor een grotere diversiteit van werkplekken voor het werkplekleren en onderzoek of de bestaande en nieuwe partners in staat zijn de studenten te begeleiden conform het model van *cognitive apprenticeship*; heb hierbij ook voldoende aandacht voor de begeleiding vanuit de opleiding;
- Bewaak door inbreng van het werkveld dat simulaties die in de eerste fase van de opleiding ingezet worden, voldoende authentiek zijn om als werkplekleren te kunnen gelden;
- Bewaak dat het Thomas More-brede toetsbeleid systematisch in de opleiding geïmplementeerd wordt.

Den Haag, 18 april 2019

Namens de commissie ter beoordeling van de toets nieuwe opleiding voor de opleiding Graduaat in de juridisch-administratieve ondersteuning van het samenwerkingsverband Track 5 Kempen,

Antonia Aelterman
(voorzitter)

Marianne van der Weiden
(secretaris)

2 Rapportage van de bevindingen en overwegingen

2.1 Generieke kwaliteitswaarborg 1: beoogd eindniveau

Het beoogd eindniveau weerspiegelt qua niveau, oriëntatie en inhoud de actuele eisen die in internationaal perspectief vanuit het beroepenveld en/of het vakgebied worden gesteld aan de opleiding.

Bevindingen

De opleidingsspecifieke leerresultaten (OLR) van de graduaatsopleiding in de juridisch-administratieve ondersteuning zijn gelijk aan de domeinspecifieke leerresultaten (DLR) (zie bijlage 2). Deze zijn gebaseerd op en gelinkt aan de door de overheid vastgelegde beroepskwalificaties op niveau 5 van de Vlaamse Kwalificatiestructuur. De NVAO heeft de domeinspecifieke leerresultaten van de nieuwe opleiding Graduaat in de juridisch-administratieve ondersteuning gevalideerd op 18 februari 2019.

Het informatiedossier vermeldt dat het beoogde eindniveau is getoetst bij een adviesraad. Uit het toelichtende gesprek blijkt dat de adviesraad bestaat uit docenten, studenten, alumni en werkveldvertegenwoordigers van de HBO5-opleiding rechtspraktijk. De werkveldvertegenwoordigers in de adviesraad hebben alle een klassiek-juridische achtergrond, zoals notaris en deurwaarder.

De opleiding heeft zich ook internationaal vergeleken, met name met Nederland bij de associate-degree-opleidingen van de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen. Het grootste verschil daarbij bleek dat in Vlaanderen de gegradueerden ook contact met klanten hebben, terwijl dat in Nederland niet het geval is.

De gegradueerden zullen direct inzetbare beroepsprofessionals zijn, met een adequate juridische deskundigheid, een praktijkrelevante kennisbasis en een proactieve professionele houding. Ze zullen een administratieve rol vervullen in een juridische context. Het onderscheid tussen de niveaus 5 en 6 van respectievelijk graduaats- en bacheloropleiding komt in het informatiedossier niet expliciet aan de orde. In het toelichtend gesprek werden verschillende voorbeelden genoemd van werkzaamheden van een gegradueerde, zoals de zorg voor formaliteiten op een notariskantoor, het opstellen van brieven en het volgen van de rechtsgang en procedures op de griffie van het vrederecht. Specifiek voor deze nieuwe opleiding is men in gesprek met de Stad Geel, die een bijstandsbureau inricht. De graduaatsstudent zal daar, in kader van het werkplekleren, een rol kunnen spelen bij het aanleggen van dossiers en het beantwoorden van eenvoudige juridische vragen. Een jurist zal de selectie maken van binnenkomende vragen en beoordelen welke vraag door een graduaatsstudent kan worden beantwoord.

Uit het toelichtend gesprek blijkt dat de opleiding, voortbouwend op de HBO5-opleiding rechtspraktijk, zich in eerste instantie op voltijds werkende studenten richt die zich verder willen ontwikkelen. Sociale promotie is voor de lectoren een belangrijke drijfveer. Een dagopleiding wordt vanaf 2020 in Geel voorzien, en over ongeveer vier jaar ook in Lier.

Overwegingen

De commissie vindt het positief dat de opleiding is vertrokken vanuit de domeinspecifieke leerresultaten, die gelinkt zijn aan door de overheid vastgelegde beroepskwalificaties. Ook de intentie om direct inzetbare beroepsprofessionals op te leiden is positief. De commissie meent echter op grond van het gesprek dat het profiel van de opleiding nog onvoldoende helder is. De informatie uit het dossier is niet altijd in overeenstemming met wat de gesprekspartners naar voren brachten, bijvoorbeeld wat betreft de invulling van het beoogde werkveld.

De commissie had in de adviesraad een bredere doorsnede van het werkveld verwacht, omdat in het dossier ook andere contexten voor de nieuwe opleiding worden genoemd, zoals juridische afdelingen van ondernemingen, verzekeringsinstellingen, vakbonden, mutualiteiten et cetera. In het gesprek bleek echter dat de lectoren deze verbreding geen serieuze optie achten, omdat volgens hun ervaring juristen in bedrijven meestal extern ingehuurd worden. Ook het onderscheid met niveau 6 is de commissie onvoldoende helder geworden. De commissie heeft de indruk dat de nieuwe graduaatsopleiding nog teveel vanuit het profiel van de HBO5-opleiding rechtspraak wordt ingevuld, die sterk juridisch was ingevuld. Het beantwoorden van eenvoudige juridische vragen gaat, naar het oordeel van de commissie, verder dan juridisch-administratieve ondersteuning en houdt het risico in dat de graduaatsopleiding ingevuld wordt als een bachelor-light. De commissie adviseert de in het informatiedossier vermelde synergie en kruisbestuiving van de integratie van de graduaatsopleiding in Thomas More te benutten, en tot een heldere invulling van het opleidingsprofiel te komen met eigen OLR, gebaseerd op de domeinspecifieke leerresultaten en gekoppeld aan de onderwijsvisie van de hogeschool waarin de opleiding integreert.

Het valt de commissie op dat het informatiedossier de nadruk legt op een dagopleiding, terwijl uit het gesprek blijkt dat de docenten hier geen ervaring mee hebben en men zich wil (blijven) richten op een avondopleiding voor werkenden. De commissie beveelt aan de diversiteit van het werkveld beter in beeld te brengen en voor een degelijke aftoetsing bij het werkveld te zorgen door een systematische werking van de adviesraad en een meer diverse vertegenwoordiging van het werkveld daarin. Daarnaast adviseert de commissie ook om duidelijkheid te scheppen in het beoogde instroomprofiel van de student, wat de opleiding een beter beeld zal geven over het beginniveau van de studenten.

Oordeel: onvoldoende

2.2 Generieke kwaliteitswaarborg 2: onderwijsleeromgeving

De onderwijsleeromgeving maakt het voor studenten mogelijk de beoogde leerresultaten te realiseren.

Bevindingen

De opleiding maakt aan de hand van een schematisch programmaoverzicht inzichtelijk hoe het onderwijs zal worden ingevuld. De opleiding is opgebouwd aan de hand van zeven horizontale leerlijnen en vier verticale thema's. De horizontale leerlijnen zijn zes praktijkleerlijnen waarin de opleidingsonderdelen gegroepeerd zijn op basis van zes beroepstaken van een juridisch deskundige, en een integrale praktijkleerlijn waarin studenten op een (gesimuleerde) werkplek hun taken leren uitvoeren. De zes praktijkleerlijnen zijn gericht op (1) communicatie en rapportering, (2) overheid en recht, (3) ondernemingsrecht, (4) burgerlijk recht en burgerlijk procesrecht, (5) fiscaal en sociaal recht, en (6) strafrecht en strafprocedure. De vier verticale thema's zijn gekoppeld aan de vier semesters van het beoogde dagtraject: (1) proeven, (2) verkennen, (3) verdiepen, en (4) startende professional. Voor het avondtraject worden de onderdelen gespreid over zes semesters. Het informatiedossier stelt dat gedurende de opleiding de opdrachten complexer worden en de student zich ontwikkelt van een basis- naar een verdiepend niveau.

Als didactisch uitgangspunt hanteert de opleiding het viercomponenteninstructiemodel (4C/ID) van Merriënboer, uitgaande van reële, authentieke beroepstaken. Studenten oefenen de taken in hun geheel, met ondersteunende informatie (waaronder *just-in-time* kennis) en zo nodig oefening van specifieke deeltaken. Het werkplekleren wordt opgebouwd volgens de methode van *cognitive apprenticeship*, begeleid door de werkplekmotor die een expert binnen het werkveld is. In het informatiedossier heeft de opleiding beide methoden toegelicht.

Bij de opbouw en inrichting van de opleiding in de juridisch-administratieve ondersteuning zijn deze modellen nog niet geïmplementeerd, zo bleek in het toelichtende gesprek.

De commissie kon aan de hand van de ECTS-fiches het conceptuele didactische model met thema's en leerlijnen niet goed onderscheiden. Desgevraagd lichtten de lectoren toe dat een logische inhoudelijke structuur van de juridische vakken meer richtinggevend is geweest bij de opbouw van het programma dan het conceptuele onderscheid tussen 'proeven', 'verkennen' en 'verdiepen'. De opleiding heeft gestreefd naar een overzicht van alle juridische takken, te beginnen in de eerste fases van 'proeven' en 'verkennen' met basisvakken die dichtbij de belevingswereld van de studenten staan (bijvoorbeeld personen- en familierecht), gevolgd door de meer technisch juridische vakken in het semester 'verdiepen' (bijvoorbeeld de vakken over directe en indirecte belastingen). De commissie vindt dit echter niet terug in de ECTS-fiches en het programma. In afspraak met het werkveld komt een aantal vakken uit de HBO5-opleiding CVO, zoals juridisch Frans en ruimtelijke ordening, niet terug in de graduaatsopleiding, omdat ze eerder bij een bacheloropleiding thuis horen. Voor zover relevant voor de nieuwe opleiding is de inhoud ervan geïntegreerd in andere vakken. Zo komt elementair Frans, samen met Engels, aan de orde in het vak Juridische communicatie. Ook de *soft skills* zijn geïntegreerd in verschillende modules. Dit is volgens de commissie evenwel niet expliciet zichtbaar gemaakt.

Om recht te doen aan het specifieke niveau van de HBO5-opleiding hebben de lectoren eigen lesmateriaal ontwikkeld dat vooral pragmatisch en niet te theoretisch is. Dit materiaal zal ook gebruikt worden in de graduaatsopleiding. Op die manier worden volgens de lectoren studenten niet verplicht studieboeken aan te schaffen die slechts voor een klein deel gebruikt worden. Voor zover relevant wordt verwezen naar wetboeken. Werkvormen die in de ECTS-fiches per vak vermeld staan, zijn in het algemeen een combinatie van doceren/hoorcolleges en casusonderwijs, soms aangevuld met een rollenspel.

Tijdens het gesprek wordt toegelicht dat de integrale praktijkleerlijn, het werkplekleren, begint in het eerste kwartaal met het bijwonen van een gemeenteraad, waarvan de studenten een verslag maken, en een bezoek aan het Vlaamse parlement. In het tweede kwartaal werken studenten aan gesimuleerde opdrachten uit het ondernemingsrecht (verkoopsvoorwaarden benoemen en berekeningen uitvoeren). In het derde kwartaal gaat het om een werkbezoek aan het Europese parlement en het analyseren van een EU-richtlijn, gevolgd in het vierde kwartaal door het opmaken van een dagvaarding en van een verzoekschrift in het project Gerechtelijk privaatrecht. In het zesde kwartaal is een project Burgerlijk recht voorzien, alsmede een Inleiding tot startende professional. In het laatste semester werken de studenten fulltime als startende professional. In totaal besteden de studenten 48 studiepunten aan werkplekleren, deels ingevuld met gesimuleerde opdrachten die op de hogeschool worden uitgevoerd en geoefend.

Voor de uitvoering van het werkplekleren in de avondopleiding ligt de nadruk op het juridische bijstandsbureau dat door de Stad Geel wordt opgericht (zie hierboven bij GKW1). Naar verwachting zullen ook andere steden of gemeenten een dergelijk bureau opzetten en kan de opleiding daarvan gebruik maken als werkplek. Gebaseerd op de ervaringen met de HBO5-opleiding verwacht men het eerste jaar ongeveer vier à vijf studenten in Geel. De afzetmarkt wordt ingeschat op acht à tien gegradueerden per jaar. Dat betekent dat het aantal benodigde werkplekken beperkt is en dat de juridische gemeentebureaus daarin kunnen voorzien. Voor een later op te starten dagopleiding kunnen de lectoren een beroep doen op hun netwerk van juristen bij advocaten- en notariskantoren. Dit netwerk zal naar hun inschatting kunnen voorzien in werkplekken voor zeker vijftig studenten. Aan de hand van Kazi (een tool waarbij persoonskenmerken worden gematcht met organisatiekenmerken) zullen studenten op basis van hun persoonlijkheid en competenties gekoppeld worden aan een organisatie met een bij hen passende bedrijfscultuur. Uit het gesprek blijkt echter dat de opleiding hier nog niet echt mee vertrouwd is.

Een werkplek dient aan kwaliteitscriteria te voldoen. De juristen die als werkplekmentor de studenten gaan begeleiden, zullen didactisch bekwaam moeten zijn en kunnen werken aan de hand van het model van *cognitive apprenticeship*. Hiervoor worden opleidingssessies van 4 à 5 uur gepland. Voor de begeleiding en beoordeling van het werkplekleren zal een rubric met concrete gedragsindicatoren worden uitgewerkt, gebaseerd op de beroepskwalificaties. De commissie kreeg tijdens het toelichtend gesprek een eerste versie van deze rubric uitgereikt. Een vergelijkbare rubric zal worden gebruikt bij de vakken in de zes praktijkleerlijnen, namelijk om een vaardighedenhiërarchie uit te werken. Een van de lectoren heeft hiervoor onlangs een workshop gevolgd.

De opleiding zal worden verzorgd door lectoren vanuit de om te vormen HBO5-opleiding rechtspraak van CVO HIK en de bacheloropleiding bedrijfsmanagement afstudeerrichting rechtspraak van Thomas More. Het informatiedossier geeft een overzicht van de kwalificaties en ervaring van deze zes lectoren. Voor de eerste fase met alleen een avondtraject is 1 FTE voorzien. Bij de uitbouw van een dagtraject wordt de benodigde personeelsomvang ingeschat op 1,6 FTE. De lectoren zullen worden geschoold in de specifieke didactiek van het conceptuele model (4C/ID) dat Thomas More hanteert.

Voorafgaand aan de opleiding krijgen kandidaat-studenten informatie op studie-informatiedagen (SID-Ins), de website en via de CLB's. Aan de start van de opleiding wordt een kick-off-week georganiseerd om studenten te laten kennismaken met elkaar en de opleiding. Tijdens de opleiding heeft elke student een vaste begeleider die de student coacht in de professionele ontwikkeling en studievoortgang. Door de geringe omvang van de opleiding zullen de contacten tussen studenten en lectoren laagdrempelig zijn, zoals men gewend is in de HBO5-opleiding. Zo zullen de begeleiders goed zicht hebben op individuele studenten. Op de werkplek worden studenten begeleid door een werkplekmentor, die regelmatig een coachingsgesprek met de student houdt. De begeleider bezoekt elke student regelmatig op de werkplek. De digitale leeromgeving maakt ook online opvolging mogelijk. Thomas More biedt zo nodig extra ondersteuning op maat en heeft daarvoor een zorgcoördinator in dienst die de benodigde ondersteuning, faciliteiten en/of hulpmiddelen kan organiseren. Doorverwijzing naar een gespecialiseerde begeleider is mogelijk.

Zowel de campus in Geel als die in Lier is goed bereikbaar en beschikt over adequate voorzieningen zoals een leercentrum, flexibele les-, ICT- en projectlokalen.

Overwegingen

De commissie waardeert het didactische model dat als onderliggend concept is gebruikt voor het programma. Het curriculum is gestructureerd in duidelijke leerlijnen en thema's, met als doel een graduele groei van competenties aan de hand van beroepstaken en een sterke verwevenheid van praktijk en theorie. De opleiding werkt ook vanuit een expliciete didactische visie (*cognitive apprenticeship*) op werkplekleren.

Het conceptuele model is op dit moment naar het oordeel van de commissie nog onvoldoende zichtbaar in het uitgewerkte programma. De opbouw van 'proeven' naar 'verkennen' en 'verdiepen' komt in de ECTS-fiches niet goed naar voren. De commissie heeft de indruk dat de lectoren het model aangereikt gekregen hebben, maar het zich nog niet voldoende eigen gemaakt hebben om de vertaalslag te kunnen maken van de domeinspecifieke leerresultaten naar het nieuwe programma. De commissie adviseert het model duidelijker in het programma tot uitdrukking te brengen.

Hetzelfde geldt voor het werkplekleren. De commissie waardeert het *cognitive apprenticeship*-model en verwacht dat dit een zeer goede aanpak is om studenten op een werkplek te begeleiden. De omvang van het werkplekleren voldoet volgens het dossier aan de vastgestelde norm van minimaal 1/3 van het aantal studiepunten.

De commissie kan op basis van de beschikbare ECTS-fiches en het gesprek niet beoordelen of de didactiek van *cognitive apprenticeship* in de praktijk voldoende tot uiting zal komen, maar het is positief dat de opleiding kwaliteitscriteria heeft geformuleerd voor de werkplek en zal zorgen voor vorming en begeleiding van de werkplekmentoren, hierin ondersteund door de Dienst Onderwijs van de hogeschool. De commissie vindt het voor de hand liggend om een beroep te doen op bestaande contacten voor de invulling van het werkplekleren in de praktijk, maar wijst erop dat zij wel goed geïnformeerd dienen te worden over de nieuwe benadering en dat nagegaan moet worden of de beoogde werkplekken aan de nieuwe eisen voldoen. Ook adviseert de commissie het aanbod van werkplekken te diversifiëren, zodat studenten het werkveld breder kunnen verkennen. Simulaties die in de eerste fase van de opleiding ('proeven' en 'verkennen') ingezet worden, dienen heel goed te zijn om als werkplekleren te kunnen gelden. Daarom beveelt de commissie aan deze mede door het werkveld te laten ontwikkelen.

Wat betreft de vertaling van de domeinspecifieke leerresultaten in de (ECTS-fiches van de) modules ziet de commissie vrijwel uitsluitend inhoudelijk-juridische aspecten. De commissie adviseert ook de andere beoogde leerresultaten, vooral de *soft skills*, zoals communicatie-, administratie-, informatie-, samenwerkings- en leer- en ontwikkelvaardigheden, duidelijker in het programma aan bod te laten komen.

Voor de talenkennis (Nederlands, Engels, Frans) adviseert de commissie het instroomniveau aan het begin van de opleiding in beeld te brengen. Op basis daarvan kan dan bepaald worden hoeveel ondersteuning een student nodig heeft, bijvoorbeeld in de vorm van een aanvullend leertraject.

De commissie ontmoette lectoren en opleidingsverantwoordelijken met een grote betrokkenheid en engagement. Zij hebben specifiek lesmateriaal ontwikkeld voor studenten op niveau 5 en hebben oog voor de individuele studenten. Door de combinatie van het uitdoven van de oude HBO5-opleiding de komende twee jaar en het gelijktijdig ontwikkelen en uitvoeren van de nieuwe graduaatsopleiding hebben zij een zware taak. De commissie adviseert de werklast evenwichtig te verdelen over meerdere personen, om ervoor te zorgen dat de opleiding niet te kwetsbaar is.

Oordeel: onvoldoende

2.3 Generieke kwaliteitswaarborg 3: te realiseren eindniveau

De opleiding beschikt over een adequaat systeem van beoordeling, toetsing en examinering, waardoor zij nagaat of de beoogde leerresultaten worden bereikt.

Bevindingen

Het toetsbeleid van Thomas More is gebaseerd op het principe van *constructive alignment*, waarbij de te behalen leerresultaten de inrichting van het onderwijs en de vormen van toetsing bepalen. De opleiding gaat uit van toetsing als onderdeel van het leren en begeleiden (*assessment as learning*) en legt daarom de nadruk op regelmatige feedback en meerdere meetmomenten.

In het informatiedossier verschaft een matrix inzicht in de verschillende toetsvormen die gehanteerd worden. Het overzicht maakt duidelijk dat veel belang wordt gehecht aan de integratie van theorie en praktijk: in vrijwel alle opleidingsonderdelen gaat het om een casustoets, soms in combinatie met een projectopdracht. Casustoetsen zijn gebaseerd op authentieke situaties. Projectopdrachten zijn vragen van een bedrijf, organisatie of instelling, waar studenten individueel of groepsgewijs aan werken. De toetsing van benodigde kennis is geïntegreerd in de casustoetsen, doordat studenten moeten laten zien dat ze de theorie praktisch kunnen toepassen.

In de afsluitende afstudeeropdracht voeren de studenten een complexe opdracht uit op hun werkplek, waarin ze laten zien dat ze over de generieke en beroepsgerichte kwalificaties van een beginnend professional beschikken. Ze presenteren en verdedigen hun project voor een jury.

De beoordeling van het werkplekleren vindt plaats aan de hand van een rubric, die samen met het werkveld verder zal worden ontwikkeld. De rubric bestaat uit een aantal beroepstaken, die gezamenlijk alle domeinspecifieke leerresultaten omvatten. Per taak zijn gedragsindicatoren geformuleerd die passen bij een onvoldoende, voldoende of goede taakuitvoering. De rubric is nog in ontwikkeling, en zal voor verschillende fasen van de opleiding worden uitgewerkt. De cesuur zal daarbij gaandeweg verhoogd worden. Zoals hierboven vermeld (bij GKW2) zal ook voor de andere leerlijnen een rubric worden uitgewerkt, op basis van een vaardighedenhiërarchie van leertaken. Op dit moment zijn lectoren verantwoordelijk voor hun eigen toetsen en wordt ervan uitgegaan dat zij dat op grond van hun inhoudelijke expertise goed doen. Passend bij het toetsbeleid van Thomas More zal bij de nieuwe opleiding een vierogenbeleid worden gehanteerd. Lectoren zullen dan samen met onderwijskundigen zorgen voor de kwaliteitsborging van toetsen.

Gedurende de opleiding houden de studenten een elektronisch portfolio bij. Per thema (semester) verzamelen de studenten hierin hun leerresultaten, beroepsproducten, bewijsmateriaal van hun leerprocessen, feedback van lectoren, begeleiders en medestudenten op de behaalde resultaten, en een reflectie op het eigen functioneren inclusief de wijze waarop ze feedback hebben benut. De lectoren bereiden de studenten voor op het samenstellen van het portfolio. In leergroepen kunnen de studenten hun portfolio met elkaar bespreken en elkaar feedback geven. Aan het eind van de opleiding mondt het portfolio uit in een sollicitatieportfolio dat summatief geëvalueerd wordt door een jury van lectoren en vertegenwoordigers uit het werkveld.

Overwegingen

De commissie is van mening dat het systeem van toetsing, zoals beschreven in het dossier, goed in elkaar zit. De toetsing is gebaseerd op een expliciete visie van toetsen als leren. Er wordt getoetst volgens de principes van *constructive alignment* en de mix van evaluatievormen staat in functie van competentiegerichtheid en geïntegreerd toetsen. Er is aandacht voor toenemende autonomie van de student. Doordat de studenten elk semester getoetst worden en aan hun portfolio werken, weten ze steeds hoever ze staan in hun professionele ontwikkeling. Er is een uitgewerkte toetsmatrix. De gezamenlijke uitwerking van de rubrics door opleiding en werkveld zal leiden tot concrete indicatoren met een oplopende cesuur in de loop van de opleiding, en kan zo zorgen voor een valide en betrouwbare beoordeling van de ontwikkeling van de studenten. De commissie adviseert het toetsbeleid van Thomas More systematisch te implementeren in de opleiding en de kwaliteit van toetsen goed te bewaken.

Oordeel: voldoende

2.4 Generieke kwaliteitswaarborg 4: opzet en organisatie van de interne kwaliteitszorg

De opzet en de organisatie van de interne kwaliteitszorg is gericht op een systematische borging en verbetering van de opleiding waar de relevante stakeholders bij betrokken worden.

Bevindingen

De kwaliteitszorg van Thomas More berust op vier pijlers. In de eerste plaats wordt uitgegaan van een kwaliteitscultuur waarbij opleidingsteams eigenaar van en eindverantwoordelijke zijn voor de kwaliteit van hun opleidingen. Zogenaemde 'onderwijsankers' van de Dienst Onderwijs ondersteunen hen daarbij.

In de tweede plaats gaat de hogeschool uit van de groeispiraal als kwaliteitsconcept. De elementen daarin zijn actie, feedback en reflectie, gevolgd door nieuwe actie. Een open feedbackcultuur is een essentieel onderdeel van de groeispiraal. In de derde plaats gebruikt Thomas More een dashboard om alle beschikbare gegevens te ontsluiten, niet alleen voor kwaliteitscontrole maar ook als startpunt van reflectie over mogelijke verbeteringen. Het dashboard bevat onderwijsindicatoren die met instroom, doorstroom en uitstroom te maken hebben, en perceptiemetingen die de tevredenheid van studenten, medewerkers en stakeholders in kaart brengen. Deze gegevens worden besproken met studenten in platformen en focusgroepen, en met het werkveld in een adviesraad. Opleidingen gaan binnen het concept Partners in Education structurele samenwerkingen aan met relevante bedrijven en organisaties, waardoor het onderwijsaanbod voortdurend geactualiseerd en verbeterd kan worden. Tot slot beoordeelt Thomas More alle opleidingen in eigen regie in cycli van maximaal zes jaar. Hiertoe zet de hogeschool de Onderwijsspiegel in, waarin een panel (bestaande uit een externe voorzitter, een externe onderwijskundige, een werkveldvertegenwoordiger, een student en een interne onderwijskundige) de opleiding bezoekt en op basis van de *appreciative inquiry*-methode onderzoekt of de opleiding aansluit bij het beoogde niveau van de Vlaamse kwalificatiestructuur, de beoogde leerresultaten realiseert en een kwaliteitscultuur laat zien. Op basis van het eindverslag van dit panelbezoek stelt de opleiding samen met de directie en de unitmanager een passend natraject op, gericht op remediëring en vernieuwing.

Vanaf de start van de nieuwe graduaatsopleiding zullen ook de lectoren van deze opleiding worden betrokken in het kwaliteitszorgsysteem van Thomas More. Vragenlijsten zullen worden aangepast en het stageconcept zal worden omgevormd tot werkplekleren, met de bijbehorende aangepaste kwaliteitseisen. Een belangrijke kwaliteitsvraag volgens de lectoren zal het onderscheid tussen de niveaus 5 en 6 zijn. Dit zal te zijner tijd expliciet en extern worden getoetst in de Onderwijsspiegel.

Overwegingen

De commissie is van oordeel dat de kwaliteitszorg van de graduaatsopleiding is ingebed in een stevige kwaliteitszorgcultuur. De systematiek van Thomas More zal ingezet worden, gebaseerd op een data-analyse van het dashboard en externe toetsing met de Onderwijsspiegel. Studenten en docenten worden actief in de opleiding betrokken bij evaluatie en ontwikkeling. Het werkveld kan inbreng leveren via de adviesraad. Het is naar het oordeel van de commissie wel belangrijk dat de adviesraad representatief is samengesteld en voldoende frequent samenkomt. De commissie is van oordeel dat de interne kwaliteitszorg gericht is op een systematische borging en verbetering van de opleiding en dat de relevante stakeholders daar bij betrokken worden.

Oordeel: voldoende

2.5 Eindoordeel

De commissie beoordeelt meerdere generieke kwaliteitswaarbomen als onvoldoende en bijgevolg is ook het eindoordeel voor de opleiding Graduaat in de juridisch-administratieve ondersteuning onvoldoende.

De opleiding vertrekt vanuit de domeinspecifieke leerresultaten en beoogt direct inzetbare beroepsprofessionals op te leiden, maar het profiel is nog onvoldoende helder. Dit geldt zowel de invulling van het beoogde werkveld als het onderscheid met niveau 6. De commissie heeft de indruk dat de nieuwe graduaatsopleiding nog teveel vanuit het profiel van de HBO5-opleiding rechtspraak wordt ingevuld. De commissie beveelt aan onderzoek te doen naar de noden van het werkveld.

De commissie waardeert het didactische model dat als onderliggend concept is gebruikt voor het programma, met een duidelijke structuur van leerlijnen en thema's. Het conceptuele model is op dit moment echter nog onvoldoende zichtbaar in het uitgewerkte programma. De niet-juridische onderdelen van de domeinspecifieke leerresultaten (met name de soft skills) zijn niet goed herkenbaar in de tot nu toe uitgewerkte modules. De opleiding heeft de intentie te werken vanuit een expliciete didactische visie (*cognitive apprenticeship*) op werkplekleren. De commissie kan op basis van de beschikbare ECTS-fiches en het gesprek niet beoordelen of deze didactiek in de praktijk voldoende tot uiting zal komen. De soorten werkplekken moeten voldoende divers zijn. De bestaande werkplekpartners zullen goed geïnformeerd moeten worden over de eisen van de nieuwe benadering en een vorming voor de bedrijfsmentoren is essentieel gezien hun grote verantwoordelijkheid in dit model. De commissie adviseert te waken over een realistische belasting van bedrijfsmentoren. De lectoren zijn betrokken en gemotiveerd.

Het systeem van toetsing is gebaseerd op een expliciete visie van toetsen als leren, zoals blijkt uit het informatiedossier is uitgewerkt door de hogeschool. De afstemming tussen leerdoelen en evaluatie leidt tot een geïntegreerd geheel van competentiegerichte toetsing. Opleiding en werkveld gaan samenwerken bij de uitwerking van gedragsindicatoren om de ontwikkeling van de studenten in de beroepspraktijk te kunnen beoordelen.

Het feit dat de hogeschool een aparte unit voorziet voor graduaatsopleidingen ziet de commissie als een positief punt. De kwaliteitszorg van de graduaatsopleiding is ingebed in het goed uitgewerkte kwaliteitszorgsysteem van Thomas More. Dat biedt het vertrouwen dat de opleiding systematisch zal (blijven) werken aan verbetering.

3 Beoordelingsproces

De beoordeling werd uitgevoerd aan de hand van het “Kader Toets Nieuwe HBO5-Opleiding (omvorming)”, zoals bekrachtigd door de Vlaamse regering op 28 april 2017.

De commissie heeft zich aan de hand van de door de opleiding verstrekte documenten op de beoordeling voorbereid. Voorafgaand aan het vooroverleg heeft elk commissielid de eerste indrukken opgemaakt en werden prioritaire vragen opgesteld.

Tijdens een vooroverleg op 4 april 2019 heeft de commissie alle verkregen informatie besproken en heeft zij tevens het toelichtend gesprek voorbereid.

Het toelichtend gesprek vond plaats op een opleidingsonafhankelijke locatie te Brussel op 4 april 2019 om 10.00 uur. De onderstaande gesprekspartners namen hieraan deel:

- **Kirsten Vandermeulen;**
- **Tony Bastijns;**
- **Rik Vanderhaeghe;**
- **Riko van Dijk;**
- **Johan Verhaegen;**
- **Anna van Goolen.**

Tijdens dit gesprek zijn de vraagpunten van de commissie aan de orde gesteld.

Tijdens een besloten nabespreking, aansluitend aan het toelichtend gesprek op 4 april 2019, heeft de commissie alle verkregen informatie besproken en vertaald naar een oordeel op de vier generieke kwaliteitswaarborgen en een eindoordeel. De commissie heeft deze conclusie in volledige onafhankelijkheid genomen.

Het totaal aan beschikbare gegevens is verwerkt tot een ontwerp van adviesrapport dat naar alle commissieleden werd verstuurd. De feedback van de commissieleden is verwerkt. Het door de voorzitter vastgestelde adviesrapport werd naar de NVAO gestuurd op 18 april 2019.

4 Overzicht oordelen

De onderstaande tabel geeft per generieke kwaliteitswaarborg het oordeel van de commissie uit hoofdstuk 2 weer.

Generieke kwaliteitswaarborg	Oordeel
1. Beoogd eindniveau	Onvoldoende
2. Onderwijsleeromgeving	Onvoldoende
3. Te realiseren eindniveau	Voldoende
4. Opzet en organisatie van de interne kwaliteitszorg	Voldoende
Eindoordeel	Onvoldoende

Bijlage 1: Basisgegevens over de opleiding

Partner samenwerkingsverband	Thomas More Kempen VZW
Adres, telefoon, e-mail, website instelling	Kleinhoefstraat 4, B-2440 GEEL +32 14 56 23 10 www.thomasmore.be
Naam, functie contactpersoon	Riko van Dijk, coördinator graduaatsopleidingen
Partner samenwerkingsverband	CVO Hoger Instituut der Kempen
Adres, telefoon, e-mail, website instelling	Kleinhoefstraat 4, B-2440 GEEL + 32 14 56 23 22 www.hik.be
Status instelling	Ambtshalve geregistreerd
Naam opleiding (graad, kwalificatie)	Graduaat in de juridisch-administratieve ondersteuning
Afstudeerrichtingen	-
Niveau en oriëntatie	Hoger beroepsonderwijs niveau 5 (HBO5)
(Bijkomende) titel	Gegradueerde in de juridisch-administratieve ondersteuning
(Delen van) studiegebied(en)	Handelswetenschappen en bedrijfskunde
ISCED benaming van het studiegebied	05 Business administration and law
Onderwijstaal	Nederlands
De vestigingen waar de opleiding wordt aangeboden	<ul style="list-style-type: none"> • Geel • Lier
Studieomvang (in studiepunten)	120
Nieuwe opleiding voor Vlaanderen	Ja, HBO5 omvorming
HBO5-opleiding van waaruit wordt omgevormd tot de nieuwe opleiding	Rechtspraktijk
Aansluitingsmogelijkheden en mogelijke vervolgopleidingen	Bachelor in het bedrijfsmanagement – afstudeerrichting rechtspraktijk

Bijlage 2: Domeinspecifieke leerresultaten (DLR)

1. De gegradueerde maakt in overleg met de leidinggevende het ontwerp van juridische standaarddocumenten en -regelingen op.
2. De gegradueerde voert juridische documenten in en inventariseert en archiveert juridische documenten en voorwerpen via de courante software- en registratietoepassingen.
3. De gegradueerde ondersteunt de leidinggevende bij het beheer van courante juridische dossiers, zoekt daarvoor de gevraagde juridische informatie op en volgt de dossiers op volgens de vastgelegde termijnen en procedures. De gegradueerde verwerkt, verzamelt en registreert daarbij de nodige gegevens
4. De gegradueerde maakt officiële en juridische ontwerpverslagen en notulen.
5. De gegradueerde faciliteert en ondersteunt het contact met de cliënt bij juridische en administratieve dienstverlening.
6. De gegradueerde communiceert inzake de eigen juridische en administratieve werkzaamheden met collega's, cliënten en externen met ene diverse achtergrond en zet daarbij meerdere talen in.
7. De gegradueerde levert in functie van de beleidsplanning van de organisatie de gevraagde gegevens aan de leidinggevende.
8. De gegradueerde bewaakt de kwaliteit van de administratieve juridische procedures binnen zijn/haar bevoegdheid, signaleert verbeterpunten aan de leidinggevende en formuleert verbetervoorstellen.
9. De gegradueerde neemt zijn/haar verantwoordelijkheid op binnen het team en faciliteert de operationele werking van het team.
10. De gegradueerde biedt administratieve ondersteuning aan de juridische organisatie en respecteert daarbij de bedrijfsinterne voorschriften en procedures.
11. De gegradueerde werkt oplossings- en doelgroepgericht bij de uitvoering van het eigen takenpakket.
12. De gegradueerde ontwikkelt permanent de eigen professionele deskundigheid in de juridische sector.
13. De gegradueerde voert de juridisch ondersteunende taken nauwkeurig, discreet en deontologisch correct uit.

Datum validatie: 18 februari 2019

Bijlage 3: Samenstelling visitatiecommissie

De beoordeling is gebeurd door een visitatiecommissie aangesteld door de NVAO. Deze is als volgt samengesteld:

Antonia Aelterman (*voorzitter*) studeerde aan de Universiteit Gent en promoveerde er in 1995 tot doctor in de pedagogische wetenschappen. Zij was hoofddocent en opleidingsvoorzitter van de specifieke lerarenopleiding aan de Universiteit Gent tot haar pensionering op 30 september 2013. Zij was voorzitter en lid van de werkgroep lerarenopleiding van de VLIR en nam deel aan diverse stuurgroepen voor beleidsondersteuning van het departement onderwijs. Zij was regelmatig lid van visitatiecommissies van VLIR, VLHORA en VLHUR en was voorzitter van de visitaties universitaire lerarenopleidingen in Nederland in 2014-2015. In 2016-2017 was ze in opdracht van de NVAO één van de voorzitters die de instellingsreviews in Vlaanderen hebben begeleid.

Marc Claeys (*commissielid*) studeerde in 1970 af aan de Rijksuniversiteit Gent als orthopedagoog, m.i.v. aggregaat en postgraduaat psychotherapie. Hij werkte als orthopedagoog in een revalidatiecentrum en doceerde twaalf jaar in het Hoger Onderwijs Gezondheidszorg. Gedurende twintig jaar was hij actief als onderwijsdirecteur in het HIPB, later KAHOG te Gent. Hij was betrokken in tal van werkgroepen en commissies m.b.t het hoger onderwijs. Gedurende de laatste tien jaren van zijn actieve loopbaan was hij als directeur verantwoordelijk voor onderzoek, dienstverlening, permanente vorming Arteveldehogeschool Gent. Momenteel is hij nog steeds actief als bestuurder in diverse onderwijs- en welzijnsorganisaties.

Maria Trips (*commissielid*) behaalde haar Licentiaat Rechten aan de KU Leuven in 1975 en was tijdens de studies rechten lid van de studie- en actiegroep rechten (SAR) en de Leuvense Wetswinkel. Daarna behaalde zij de eerste en tweede licentie Criminologie in 1975-1976 en de Aggregatie HSO en HO-KT Rechten eveneens in 1975-1976. Vanaf 1976 was ze advocate bij de balie Antwerpen en liep ze advocatenstage bij advocaat Paul Goossens van 1976-1980. In 1980 was ze mede-oprichtster van advocatenkantoor Jaspers-Flamand-Trips dat in 2003 werd omgevormd tot advocatenkantoor PLN (Progress Lawyers Network) met als specialisatie familierecht en jeugdrecht. Ze schreef diverse publicaties over jeugdrecht, echtscheiding, adoptie, vereffening en verdeling en was lid van de redactieraad van de EPO-reeks "Je rechten als". Ze was jarenlang juridisch medewerkster bij Amok-Antwerpen. Op 1 juli 2017 ging ze op pensioen en sedertdien is ze ere-advocate.

Koen Smets (*student-commissielid*) werkt reeds meer dan 15 jaar in de sociale economie als begeleider van kansengroepen. In 2017 behaalde hij als werkstudent zijn diploma van gegradueerde Sociaal Cultureel Werk (HBO5) aan het centrum voor Volwassenenonderwijs van de Sociale School van Heverlee. Hij volgt momenteel de bacheloropleiding Sociaal werk 'Maatschappelijk advisering' aan het University College Leuven-Limburg (UCLL).

De commissie werd bijgestaan door:

- **Roxanne Figueroa Arriagada**, beleidsmedewerker Vlaanderen NVAO, procescoördinator.
- **Marianne van der Weiden**, extern secretaris.

Alle commissieleden, de procescoördinator en de secretaris hebben een onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaring ingevuld en ondertekend waarmee zij tevens instemmen met de NVAO gedragscode.

Bijlage 4: Overzicht van de bestudeerde documenten

Informatiedossier opleiding

- Informatiedossier TNO HBO5 omvorming graduaat in de juridisch-administratieve ondersteuning – Track 5 Kempen

Verplichte bijlagen bij het informatiedossier

- Domeinspecifieke leerresultaten
- Opleidingsspecifieke leerresultaten (gelijk aan de domeinspecifieke leerresultaten)
- Schematisch programmaoverzicht voltijdse en deeltijdse traject
- ECTS-fiches van de eerste 60 studiepunten
- Verklaring op eer dat de nodige middelen en personeel worden voorzien
- Overzicht van de contacten met het werkveld
- Onderwijs- en examenreglement
- EVC-EVK (opgenomen in het Onderwijs- en examenreglement)
- Lijst van gekende aanvullingstrajecten
- Rapport van de Commissie Hoger Onderwijs

Documenten beschikbaar gesteld tijdens het toelichtend gesprek

- Uitwerking van domeinspecifieke leerresultaten in beroepstaken met rubrics

Bijlage 5: Lijst met afkortingen

4C/ID	Four-Component Instructional Design
CLB	Centrum voor Leerlingenbegeleiding
CVO HIK	Centrum voor Volwassenenonderwijs Hoger Instituut der Kempen
DLR	Domeinspecifieke Leerresultaten
EVC	Eerder verworven competentie
NVAO	Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie
OLR	Opleidingsspecifieke leerresultaten
SID-IN	Studie-informatiedagen

